

JASIULIŠKIŲ SOCIALINĖS GLOBOS NAMŲ DIREKTORIUS

ĮSAKYMAS DĖL JASIULIŠKIŲ SOCIALINĖS GLOBOS NAMŲ GYVENTOJŲ MAITINIMO ORGANIZAVIMO TVARKOS APRAŠO PAKEITIMO

2024 m. sausio 17 d. Nr. V-3
Jasiuliškis

1. P a k e i ė i u globos namų gyventojų maitinimo organizavimo tvarkos aprašą, patvirtintą Jasiuliškių socialinės globos namų direktoriaus 2023 m. vasario 21 d. įsakymu Nr. V-21 "Dėl Jasiuliškių socialinės globos namų gyventojų maitinimo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo" ir išdėstau jį nauja redakcija (pridedama).
2. N u s t a t a u, kad su Jasiuliškių socialinės globos namų gyventojų maitinimo organizavimo tvarkos aprašu darbuotojai supažindinami, paskelbiant jį interneto svetainėje.
3. Įsakymo vykdymo kontrolę p a s i l i e k u s a u.

Direktorius

Vilius Petrauskas

Parengė

Specialistė Liuda Bražinskienė
2024-01-17

PATVIRTINTA

Jasiuliškių socialinės globos namų
direktorius 2023 m. vasario 21 d.
įsakymu Nr.V-21

(Jasiuliškių socialinės globos namų
direktorius 2024 m. sausio 17 d.
įsakymo Nr.V-3 redakcija)

JASIULIŠKIŲ SOCIALINĖS GLOBOS NAMŲ GYVENTOJŲ MAITINIMO ORGANIZAVIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Jasiuliškių socialinės globos namų (toliau – Globos namai) gyventojų maitinimo organizavimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato globos namų gyventojų, gaunančių ilgalaikes/trumpalaikes socialinės globos paslaugas stacionariame globos namų padalinyje ir grupinio gyvenimo namuose (toliau – GGN) maitinimo organizavimo tvarką ir reikalavimus.

2. Aprašo tikslas:

2.1. užtikrinti sveikatai palankų ir kokybišką globos namų ir GGN gyventojų maitinimą;

2.2. apibrėžti darbuotojų, dalyvaujančių maitinimo teikimo procese, funkcijas ir atsakomybę.

3. Apraše vartojamos sąvokos ir jų apibrėžtys suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 853/2004, nustatančiame konkrečius gyvūninės kilmės maisto produktų higienos reikalavimus, Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatyme, Lietuvos Respublikos produktų saugos įstatyme, Lietuvos Respublikos maisto įstatyme, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2023 m. sausio 4 d. įsakyme Nr. V-11 „Dėl suaugusiųjų asmenų maitinimo organizavimo socialinės globos įstaigose tvarkos aprašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. vasario 10 d. įsakyme Nr. V-133 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 125:2019 „Suaugusių asmenų socialinės globos įstaigos: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. sausio 22 d. įsakyme Nr. V-50 „Dėl Maisto produktų ženklinimo simboliu „Rakto skylutė“ (toliau – „Rakto skylutė“), Mitybos terapijos tvarkos apraše išvardytuose teisės aktuose.

II SKYRIUS MAITINIMO ORGANIZAVIMO BENDRIEJI REIKALAVIMAI

4. Globos namuose gyventojų maitinimas organizuojamas perkant maitinimo paslaugą viešojo pirkimo būdu Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka.

5. Globos namuose gyventojų maitinimą gali organizuoti tik maisto tvarkymo subjektai, kuriems Lietuvos Respublikos valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2008 m. spalio 15 d. įsakyme Nr. B1-527 „Dėl Maisto tvarkymo subjektų patvirtinimo ir registravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatyta tvarka suteikta teisė užsiimti maisto tvarkymu.

6. GGN gaminant maistą laikomasi bendrųjų higienos principų: maistas tvarkomas švarioje vietoje, švariomis rankomis, švariais įrankiais bei įranga, gerai nuplaunant maisto žaliavas, naudojant tik Lietuvos higienos normoje HN 24:2017 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. liepos 23 d. įsakymu Nr. V-455 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 24:2017 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“ patvirtinimo“, nustatytus reikalavimus atitinkantį vandenį, maistas, skirtas valgyti tik apdorotas šiluma, pakaitinamas taip, kad temperatūra jo viduje pasiektų ne mažiau kaip

+75°C, išskyrus patiekalus, kuriems dėl kulinarinių ar technologinių priežasčių numatyta kitokia šiluminio apdorojimo temperatūra, nesuliečiamas per indus, įrankius, įrangą ar rankas karščiu neapdorotas ir apdorotas maistas, maistas kuo trumpiau laikomas ar tvarkomas mikrobams dauginantis palankiose temperatūrose (5–60° C) bei vykdomi kiti maisto produktų ir žaliavų gamintojų nurodymai.

7. Tais atvejais, kai Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba priima sprendimą dėl esamo maitinimo paslaugos teikėjo veiklos sustabdymo ir (ar) dėl kitų priežasčių maitinimo paslaugos teikėjui sustabdyti (nutraukti) savo veiklą, įstaiga išimties tvarka atlieka žodinę apklausą ir perka paslaugas iš kitos maitinimo paslaugas teikiančios įmonės, kol nebus atliktos ir pasibaigusios viešųjų pirkimų procedūros, atitinkančios Jasiuliškių socialinės globos namų viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės tvarkos aprašą, 9

8. Ekstremalių situacijų valdymui, gyventojų maitinimas užtikrinamas kaupiant 3 dienų sauso davinio rezervą, už kurį atsako maitinimo paslaugas teikianti įmonė.

III SKYRIUS MAITINIMO ORGANIZAVIMO TVARKA

9. Už globojamų asmenų maitinimą ir jo organizavimą įstaigoje atsako Globos namų direktorius.

10. Globos namų gyventojų maitinimą stacionariame globos namų padalinyje koordinuoja vyriausiasis slaugytojas, GGN – socialinis darbuotojas:

10.1. **Vyriausiasis slaugytojas:**

10.1.1. maitinimo paslaugų teikimo įmonės atsakingam darbuotojui kiekvieną dieną pateikia „Gyventojų mitybos raciono užsakymo žiniaraštį“ (1 priedas), kuriame informuojama apie esamą gyventojų skaičių ir jiems gydytojo paskirtą maitinimą, apie individualius gyventojų mitybos poreikius; savaitgalio ar šventinių nedarbo dienų laikotarpiui žiniaraštis yra pateikiamas paskutinę darbo dieną;

10.1.2. vykdo pagaminto maisto degustaciją;

10.1.3. nustačius trūkumus maitinimo organizavime, ar esant Globos namų gyventojų ar persolalo skundams, surašo trūkumų nustatymo aktą ir pateikia maitinimo paslaugų teikimo įmonės atsakingam darbuotojui ne vėliau kaip per vieną darbo dieną nuo trūkumų nustatymo ar skundo gavimo dienos.

10.2. **GGN socialinis darbuotojas:**

10.2.1. prižiūrėdamas maisto gamintojų procesą, vadovaujasi šio Aprašo IV ir V skyrių nuostatomis;

10.2.2. atsako už reikiamų maisto produktų įsigijimą bei saugojimą tinkamomis sąlygomis;

10.2.3. moko gyventojus sveikos mitybos įpročių pagal Sveikos ir tvarios mitybos rekomendacijas.

11. Globos namuose maitinimas organizuojamas valgykloje, kambariuose, kuriuose gyvena ir kitose higieniškai maitinti tinkamose patalpose ar vietose laikantis maisto saugos ir maisto tvarkymo reikalavimų, nustatytų Reglamente (EB) Nr. 852/2004, HN 15:2021 ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. gegužės 2 d. įsakyme Nr. V-417 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 16:2011 „Medžiagų ir gaminių, skirtų liestis su maistu, specialieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“, ir sudarant sąlygas kiekvienam globojamam asmeniui pavalgyti prie švaraus stalo.

12. Maitinimo paslaugą teikiančios įmonės darbuotojai yra atsakingi už patiekalų kokybę, saugą, atitiktį valgiaraščiuose nurodytai maistinei ir energinei vertei, patiekalų porcijavimą, tinkamą temperatūrą, jų estetinę išvaizdą ir tinkamą pagamintų patiekalų pateikimą.

13. Bendrosios praktikos slaugytojai, slaugytojo padėjėjai ir individualios priežiūros darbuotojai dalyvauja globos namų valgykloje valgančių gyventojų maitinimosi procese. Esant poreikiui, teikia jiems pagalbą, užtikrina maitinimosi eigą ir gyventojų saugumą.

14. Gyventojams, turintiems judėjimo negalią, maistą iš valgyklos paima ir į kambarius pristato individualios priežiūros darbuotojas ir/ar bendrosios praktikos slaugytojo padėjėjas. Maistas į kambarius tiekiamas gastronomiciniuose induose, termoizoliaciniuose dėkluose ir kitose uždaroose talpose. Kambariuose maistą pagal pateiktą pavyzdinę porciją išdalina individualios priežiūros darbuotojas ir/ar bendrosios praktikos slaugytojo padėjėjas, prižiūrint slaugytojai.

15. Valgantiems savo gyvenamuosiuose kambariuose, užtikrinama individuali, diskretiška globos namų personalo pagalba.

16. GGN gyventojai gamina maistą savarankiškai prižiūrimi socialinio darbuotojo ir/ar individualios priežiūros darbuotojo.

17. Gyventojai, savarankiškai gaminantys maistą, prieš dvi dienas raštu pateikia pageidaujimų produktų sąrašą pagal formą (2 priedas) maitinimo paslaugą teikiančios įmonės darbuotojui, atsakingam už maisto produktų išdavimą.

IV SKYRIUS PATIEKALŲ PATIEKIMO TVARKA

18. Globos namų gyventojų maitinimai skirstomi į: pagrindinius – pusryčiai, pietūs, vakarienė ir papildomus – pavakariai, naktipiečiai:

pusryčiai 8.30 – 9.30 val.;

pietūs 12.30 – 13.30 val.

pavakariai 15.30 – 16.00 val.

vakarienė 17.30 – 18.30 val.

Naktipiečiai pateikiami kartu su vakariene.

19. Globos namų gyventojai maitinami 4 kartus per dieną, sergantys CD – 5 kartus per dieną, kas 3–4,5 val. tarp pagrindinių valgymų.

20. Gyventojai patiekalus turi gauti ne vėliau kaip per 2 valandas nuo jų pagaminimo.

21. Kiekvieną dieną tiekiami šilti patiekalai, kurių vidaus temperatūra turi būti ne žemesnė kaip 60 °C. Šaltų patiekalų vidaus temperatūra – 7–14 °C.

22. Jei globos namų gyventojui reikalingas pritaikytas maitinimas, užtikrinant tam tikro sveikatos sutrikimo (alergija tam tikriems maisto produktams, virškinimo sistemos ligos ar remisinės jų būklės ir kt.) nulemtų, asmens individualių maisto medžiagų ir energijos poreikių patenkinimą, parenkami toleruojami maisto produktai, jų gamybos būdas, konsistencija ir valgymo režimas.

24. Užtikrinant pilnavertį Globos namų gyventojų maitinimą, maitinimui naudojamos dietos:

- P1 - sveikų žmonių mityba;
- P3 – pagrindinė pagyvenusių žmonių dieta;
- P4 - vegetarinė dieta;
- CD - cukriniu diabetu sergančiųjų dieta;
- Ptm - pusiau tiršto trinto maisto dieta
- Tm - tiršto trinto maisto dieta;
- Lac↓ - sumažinto laktozės kiekio dieta;
- R↓ - sumažintų riebalų dieta;
- (Z) – enterinis zondinis maitinimas, o taip pat pagrindinių dietų modifikacijų atmainos.

25. Patiekalų gamtinimo ir patiekimo reikalavimai:

25.1 jei globos namų gyventojui reikalingas pritaikytas maitinimas ir gydytojo raštiškos rekomendacijos nesutampa su Apraše pateiktais reikalavimais, turi būti vadovaujama gydytojo raštiškomis rekomendacijomis;

- 25.2. patiekalai negali būti pervirti, perkepti, prideginti;
- 25.3. kiekvieną dieną turi būti patiekta daržovių ir vaisių (rekomenduojama sezoninių, šviežių), vaisius rekomenduojama tiekti papildomo maitinimo metu;
- 25.4. atsižvelgiama į sezoniskumą, keičiant patiekalus ar jų žaliavas šviežiais (pvz., raugintų kopūstų sriubą į šviežių kopūstų sriubą, burokėlių sriubą į šaltibarščius ir pan.);
- 25.5. tas pats patiekalas neturi būti tiekiamas dažniau nei kartą per savaitę, išskyrus gėrimus ir garnyrus;
- 25.6. sudaroma galimybė pasirinkti iš dviejų patiekalų ir kelių garnyrų;
- 25.7. maitinimo paslaugos teikėjo pagamintuose patiekaluose valgomosios druskos turi būti ne daugiau nei 1 g/100 g patiekalo;
- 25.8. patiekalų gamyboje naudojamoje valgomojoje druskoje turi būti 20–40 mg/kg jodo;
- 25.9. patiekalų pateikimas turi atitikti Tvarkos aprašo 2 priedo reikalavimus;
- 25.10. patiekalai turi būti patiekiami estetiškai: patiekalai, kurie yra ne skysti (košės, troškiniai, apkepai, guliašai ir pan.), patiekiami nepraradę jiems būdingos formos, neištižę, ne skysti; vienoje lėkštėje, jei ji nepadalyta į sekcijas, netiekiami tarpusavyje nederantys patiekalai (košė su duona ar sumuštinium, varškės apkepas su burokėlių salotomis ir pan.); jei patiekiami duona, sviestas, sūris ir pan. sumuštiniais, jie turi būti patiekiami atskiroje lėkštėje.
26. Gyventojams patiekalai tiekiami švariose, nepažeistuose (nejskilusiuose, neapdaužytuose) induose. Atsižvelgiant į patiekiamo patiekalo konsistenciją, turi būti duodami įrankiai. Draudžiama naudoti aliumininius indus ir įrankius. Nerekomenduojama naudoti plastikinių indų ir įrankių.
27. GGN gyventojų maitinimą organizuoja socialinis darbuotojas kartu su individualios priežiūros darbuotoju, vadovaujantis Sveikos ir tvarios mitybos rekomendacijomis valgiaraščiui¹.
28. Globos namuose yra sudarytos higieniškos ir globojamiems asmenims patogios sąlygos nemokamai atsigerti geriamojo vandens ne maitinimo metu.

V SKYRIUS VALGIARAŠČIŲ SUDARYMO REIKALAVIMAI

29. Globos namuose valgiaraščius, pagal Globos namų gyventojų amžių ir pritaikyto maitinimo poreikius, sudaro maitinimo paslaugą teikiančios įmonės specialistas (dietistas).
30. Valgiaraščiai sudaromi ne trumpesniai kaip 14 dienų laikotarpiui, juose nurodomi patiekalai, jų kiekiai (g), išskyrus GGN, kuriuose valgiaraščiai nesudaromi.
31. Valgiaraščius, parengtus pagal galiojančių teisės aktų reikalavimus turiniui ir formai, Globos namų direktoriaus tvirtinimui pateikia maitinimo paslaugą teikiančios įmonės atsakingas darbuotojas.
32. Gyventojui sudaroma galimybė jam suprantama forma kasdien susipažinti su valgiaraščiu, iš anksto pateikti pageidavimus dėl maisto produktų ar patiekalų asortimento.
33. Einamosios savaitės kiekvienos dienos valgiaraštis (nurodant visus faktiškai patiekiamus maisto produktus, patiekalus, gėrimus, užkandžius ir jų kiekius) yra pakabinamas pagrindiniame stende valgykloje.
34. Nemokantys skaityti, silpnai matantys gyventojai, turintys orientacijos, suvokimo sutrikimų su valgiaraščiu yra supažindinami žodžiu Supažindinimą vykdo individualios priežiūros darbuotojas arba socialinis darbuotojas.
35. Globos namų valgykloje, gerai matomoje vietoje, yra skelbiama informacija apie maitinimo paslaugos teikėją bei valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos nemokamos telefono linijos numeris (skambinti maitinimo organizavimo klausimais).

¹https://www.smlpc.lt/media/image/Naugienoms/2017%20metai/Mityba%20ir%20fizinis%20aktyvumas/Sveikos_ir_tvarios_mitybos_reko_m.pdf

VI SKYRIUS GYVENTOJŲ MAITINIMAS IŠVYKŲ METU

36. Gyventojams, dalyvaujantiems išvykose, turistiniuose žygiuose, organizuojant jiems pažintinę kultūrinę, meninę, kūrybinę veiklą už Globos namų ribų, skiriami maisto daaviniai.

37. Socialins darbuotojas prieš tris darbo dienas informuoja maitinimo paslaugą teikiančios įmonės atsakingą darbuotoją apie planuojamas išvykas. Globos namų gyventojams maisto daaviniai išduodami tą pačią dieną kai jie dalyvauja išvykose.

38. Maisto daavinį turėtų sudaryti įvairūs, sveiki, negendantys produktai, atsižvelgiant į gyventojų interesus ir tiekėjų galimybes.

39. Išvykų metu Globos namų gyventojai turi būti aprūpinti geriamuoju vandeniu.

40. Į išvykas draudžiama imti greitai gendančius maisto produktus.

VII SKYRIUS GYVENTOJŲ ASMENINIO MAISTO LAIKYMO TVARKA

41. Globos namų gyventojams sudaroma galimybė savarankiškai ar su darbuotojo pagalba įsigyti asmeninių maisto produktų, juos laikyti, savarankiškai ar su darbuotojo pagalba pasigaminti įvairių patiekalų.

42. Lankytojų gyventojams perduodami maisto produktai turi būti švieži, nepasibaigusio galiojimo termino, supakuoti.

43. Gyventojų asmeniniai maisto produktai gali būti laikomi gyvenamajame kambaryje asmeninėje spintelėje, jei turi – šaldytuve, virtuvėlėje ar bendro naudojimo šaldytuve vadovaujantis maisto produktų pakuotėse nurodytomis vartojimo ir laikymo rekomendacijomis. Kiekvieno gyventojas asmeninis maistas laikomas atskirose, pažymėtose (nurodyta gyventojas vardas, pavardė) dėžutėse ar maistui laikyti skirtuose maišeliuose.

44. Individualios priežiūros darbuotojai kasdien, atsižvelgdami į gyventojas savarankiškumą, esant galimybei kartu su gyventojas, vykdo asmeninių maisto produktų laikymo priežiūrą bei ugdo gyventojas maisto laikymo, priežiūros, vartojimo įgūdžius.

45. Gyvenamuosiuose kambariuose laikomų maisto produktų priežiūrą vykdo kasdienę kambarių priežiūrą atliekantis individualios priežiūros darbuotojas, virtuvėlėse, šaldytuvuose laikomų maisto produktų priežiūrą vykdo virtuvėlių kasdienę priežiūrą atliekantis individualios priežiūros darbuotojas.

46. Netinkamo, pasibaigusio galiojimo termino maisto produktai nedelsiant pašalinami iš šaldytuvų ar spintelių.

VIII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

47. Darbuotojai yra atsakingi, kad jų vartojami asmeniniai maisto produktai būtų laikomi tinkamai.

48. Darbuotojų asmeninis maistas laikomas poilsio kambaryje, kuriame yra maisto laikymui ir valgymui skirtos priemonės ir įranga: šaldytuvai, mikrobangų krosnelė, indai, praustuvė.

49. Darbuotojams draudžiama laikyti asmeninio maisto produktus kartu su globos namų gyventojams skirtais maisto produktais, taip pat globos namų gyventojas kambariuose esančiuose šaldytuvuose.

50. Šiuo Aprašu privalo vadovautis visi už gyventojas maitinimo organizavimą ir vykdymą atsakingi Globos namų darbuotojai.

51. Gyventojų maitinimo procesą kontroliuoja socialiniai darbuotojai ir (ar) bendrosios praktikos slaugytojai.

52. Gyventojų maitinimo paslaugos teikimo kokybės kontrolę vykdo direktoriaus įsakymu sudaryta komisija, pastabas fiksuoja „Patiekalų ir maisto produktų tinkamumo vartoti tikrinimo žurnale“ (3 priedas).

53. Aprašas yra skelbiamas Globos namų interneto svetainėje.

Jasiuliškių socialinės globos namų
gyventojų maitinimo paslaugos
organizavimo tvarkos aprašo
I priedas

(Gyventojų mitybos raciono užsakymo žiniaraščio forma)

JASIULIŠKIŲ SOCIALINĖS GLOBOS NAMAI GYVENTOJŲ MITYBOS RACIONO UŽSAKYMŲ ŽINIARAŠTIS

Data _____

Et Nr	Skvrius	Gyven- tojų skaičius	P1	P3	Tm	CD	Tm CD	Papildomas maitinimas	I variantas	II variantas	III variantas	Pasukos individualiai	Pienas individualiai
1.	Valgykla												
2.	II korpusas I aukštas												
3.	II korpusas 2 aukštas												
4.	III korpusas I aukštas												
5.	Savarankiškai gaminasi												
	Viso	1											

Vyriausioji slaugytoja _____
(parašas)

